Maak thuis creatieve foto's

Slecht weer is geen enkele reden om je spiegelreflex in de kast te laten liggen. We gaan aan de slag met vier creatieve fotoprojecten die je comfortabel binnenshuis kunt uitvoeren – van bloemenmacro's tot prachtige lichtstrepen.

Voor de tips over het maken van lichtsporen blader je door naar pagina 26.

In de tijd van analoge fotografie waren creatieve thuisprojecten met opspattend water of lichtsporen veel lastiger uit te voeren – het was vaker mis dan raak. Het kostte uren van proberen en vervolgens moest je een aantal dagen wachten op je foto's om te zien of al je harde werken werd beloond. Het kostte allemaal veel tijd, moeite en geld – en nog had je geen garantie dat je foto's goed waren.

Maar dankzij de digitale fotografie kun je nu het licht, de compositie en vooral de timing per foto afstemmen en direct bekijken. Zo krijg je veel sneller professioneel ogende foto's.

Op de volgende pagina's leggen we je vier klassieke thuisprojecten uit, van de opstelling tot het fotograferen, op een frisse en originele manier. Aan de hand van stap-voor-stap-uitleg demonstreren we hoe je mooie macrofoto's van bloemen maakt, hoe je schijfjes groente en fruit met tegenlicht fotografeert, hoe je opspattend water vastlegt en hoe je indrukwekkende lichtstrepen maakt.

Voor al deze projecten geldt dat je niet meer nodig hebt dan een spiegelreflex, een flitser en een macro- of groothoekobjectief. De resultaten kunnen gegarandeerd aan de muur. En bovendien kun je alle projecten binnen een uur uitvoeren – van de opstelling tot de fotografie!

Foto: Gavin Roberts

Zeg het met bloemen

Maak mooie foto's van bloemen met niets meer dan een camera, een statief, een raam en een vel gekleurd papier.

DE OPSTELLING

Zet de tafel bij een raam waar geen direct zonlicht in schijnt, om te harde schaduwen en overbelichte hooglichten te voorkomen. Zet een stevige doos op het eind van de tafel en plak een gekleurd vel papier aan de bovenkant vast. Zorg dat het vel in een mooie ronding ligt en plak de andere zijde aan de tafel vast (zie foto). Plaats nu de bloem in een lange vaas of gebruik een klem om de bloem vast te houden.

SCHERPTEDIEPTE

Met je camera op statief bepaal je nu grofweg de compositie. Om kleine aanpassingen te doen is het vaak makkelijker om de bloem te verplaatsen dan de camera. Zeker als je een macrolens gebruikt (zie kader op rechter pagina) moet je niet zomaar de grootste lensopening gebruiken. Bepaal met het diafragma hoeveel van de bloem je scherp wilt hebben. Als het objectief maar een paar centimeter van het onderwerp vandaan is, wordt het grootste deel van de bloem onscherp, zelfs bij de kleinere diafragmaopeningen.

Boven Voor mooie macro-foto's van bloemen heb je niet veel nodig: een raam, een gekleurd vel papier en iets om de bloem vast te houden.

VARIEER DE COMPOSITIE

Hoewel zacht licht en een krappe scherptediepte belangrijk zijn, is de compositie het voornaamst bij close-up-fotografie. Houd de afstand klein zodat het onderwerp beeldvullend wordt, en experimenteer met verschillende kijkhoeken. Maak genoeg testfoto's, want soms is het lastig om de compositie te beoordelen door alleen door de zoeker te kijken. Je hoeft ook zeker niet de hele bloem op de foto te zetten. Vaak is een uitsnede van een interessant detail de beste optie.

WATER GEVEN

Als finishing touch laat je een paar waterdruppels op de bloembladen vallen. De druppels reflecteren niet alleen het licht dat door het raam schijnt, maar ze contrasteren ook mooi met de zachte bloemblaadjes en vormen het middelpunt van de foto. Om scherp te stellen op een druppel (of ergens anders) zet je het objectief op handmatige focus en stel je scherp met Live View. Zo hoef je de camera of de bloem niet te verzetten als het scherpstelveld niet op de juiste plek is (zie kader rechts).

» Laat een paar waterdruppels op de bloembladen vallen. De druppels reflecteren het licht vanuit het raam en contrasteren mooi met de zachte bloemblaadjes «

Foto: Paul Grogan

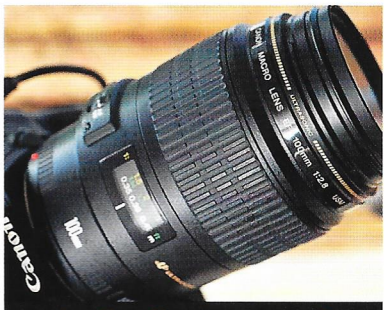

Dit heb je nodig

1 EEN MOOIE BLOEM
Als je bloemen gaat kopen voor een fotoshoot, pak dan een boeket met verschillende structuren, vormen en kleuren, zodat je veel kunt experimenteren. Warme kleuren zoals rood en paars zijn mooi voor de winter, terwijl gele en blauwe bloemen meer zomers zijn. Wees kieskeurig en ga voor het boeket met de beste bloemen, zonder kromme blaadjes of gebroken stengels.

2 VEL GEKLEURD PAPIER
Met een gekleurd vel papier achter het onderwerp krijg je een strakke, niet-rommelige achtergrond. Bovendien breng je heel eenvoudig een door jou gekozen kleur in de foto. Koop verschillende kleurtinten zodat je een achtergrond kunt kiezen die overeenkomt met de bloem of er juist mee contrasteert. Met extra grote vellen op A3-formaat heb je meer ruimte en mogelijkheden tijdens het fotograferen.

3 SMALLE VAAS OF HOUDER
Een smalle vaas is prima om je bloem in positie te houden. Maar als je de bloem zeer secuur wilt positioneren, moet je iets anders verzinnen. Een zogenaamde 'derde hand' met twee klemmetjes op een stevige voet is dan een goede optie.

4 MACROLENS
Een macro-objectief is de enige manier om een bloem ter grootte van bijvoorbeeld een gerbera beeldvullend te fotograferen. Als je nog geen macrolens hebt, kun je er eventueel ook een huren.

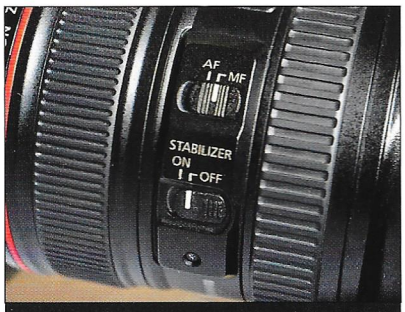

Expert-tip

Handmatig scherpstellen vergt de nodige oefening, maar bij macrofotografie is het de enige manier om goed scherp te stellen. De autofocus is handig, maar als het detail dat jij scherp wilt hebben niet exact voor een scherpstelveld ligt, heb je er niet veel aan. Je zult dan de camera of het onderwerp tijdelijk moeten verplaatsen, met alle nadelige gevolgen van dien.

De truc bij handmatig scherpstellen is om een scherpe rand of een detail te kiezen en de scherpstelring een aantal keer heen en weer te draaien, van onscherp naar scherp en weer naar onscherp, met steeds kortere slagen, totdat de scherpte precies goed is.

Boven We kozen ervoor om de bloem in zijn geheel te fotograferen, maar wel vanuit een lage kijkhoek zodat de kern net in beeld is en de blaadjes op de voorgrond onscherp worden. Het diafragma van f5,0 zorgde ervoor dat zowel de waterdruppels als de kleine meeldraden haarscherp zijn.

Foto: Paul Grogan

PROBEER DIT EENS

Zodra je de basis onder de knie hebt en je tevreden bent met het resultaat, kun je je gaan concentreren op de karakteristieke eigenschappen van de bloem of plant. Kijk goed wat interessant is en maak dat het onderwerp in plaats van de bloem zelf. Zie het meer als een portret van een plant dan als een stilleven. Je kunt eventueel een reflector of een wit stuk karton gebruiken om de harde schaduwen op te helderen.

Gavin Roberts

Rechts
Leg de schijven zeer secuur onder de camera voor de beste kwaliteit.

Dit heb je nodig

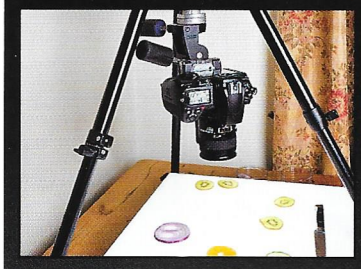

1 LICHTBAK

Een lichtbak is essentieel voor dit soort fotografie. Als je er geen hebt, kun je een goedkoop tweedehands exemplaar zoeken op de bekende veilingsites op internet. Of je maakt er zelf een als je handig bent. Je hebt een glasplaat, overtrekpapier en een verstelbare (bureau)lamp nodig.

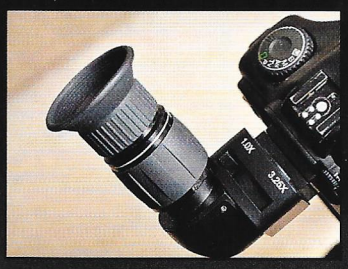

2 HOEKZOEKER

Een hoekzoeker is niet strikt noodzakelijk voor dit project, maar is wel handig bij het bepalen van de compositie. Met de camera hangend tussen de poten van het statief is het anders lastig om bijvoorbeeld de scherpstelling te bepalen. Live View (zo mogelijk op een kantelbare display) is overigens een goed alternatief.

3 MACROLENS

Omdat je relatief dicht bij het onderwerp werkt en je beperkt wordt door de hoogte van het statief – zeker als je de camera ondersteboven tussen de poten hebt geplaatst – kun je het beste een macrolens met een relatief korte brandpuntsafstand gebruiken. De Nikon 60 mm f/2.8 op onze Nikon D700 deed zijn werk bij ons prima.

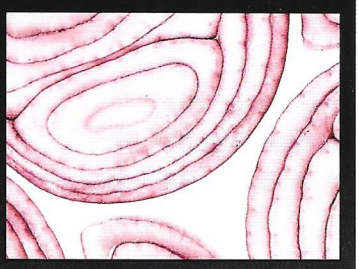

4 GROENTE EN FRUIT

Je hebt niet per se exotisch fruit nodig – je kunt proberen wat je maar wilt. In de winkel heb je voor een paar euro meer dan genoeg om te beginnen. Probeer te visualiseren hoe de groente of het fruit eruit ziet als je er een dun plakje van op de lichtbak legt. De rode ui, de komkommer, de kiwi en de sinaasappel deden het goed op de foto.

Foto's: Ben Brain

Creatief met groente en fruit

Met een lichtbak en een scherp mes maak je fotokunst van de ingrediënten voor het avondeten.

HET STATIEF

Haal de middenzuil uit het statief en plaats hem ondersteboven met de kop tussen de poten terug. Zo maak je gemakkelijker foto's van een horizontaal oppervlak zoals de lichtbak. Zet het statief boven de lichtbak en plaats je camera. Als je op een kleine tafel werkt, plak je de poten van het statief vast met tape.

DE VOORBEREIDING

Pak een schoon, scherp mes en snijd de groente en het fruit in dunne, zo recht mogelijke schijfjes en leg deze op de lichtbak. Oneffenheden hebben invloed op de helderheid van het onderwerp. Als je meerdere schijfjes tegelijk fotografeert, zoals bij de foto van de rode ui op de linker pagina, leg je de schijfjes zo neer dat ze samen een uitgebalanceerd en harmonieus geheel vormen. Een schijfje een millimeter of twee verplaatsen kan al veel invloed hebben op de totale foto.

Boven
Snijd de groente en fruit in dunne plakjes voor mooie abstracte beelden met het licht van achter.

Doe nu de gordijnen dicht om de ruimte te verduisteren.

DE JUISTE INSTELLINGEN

Net als bij de meeste close-up-fotografie doe je er verstandig aan om van de autofocus over te schakelen op handmatige scherpstelling. Je bent dan zeker van ragscherpe resultaten en je vermijdt de frustratie van een autofocus die maar blijft zoeken. De lichtmeter van de camera wordt misleid door het heldere licht van de lichtbak – vergelijk het met fotograferen in de sneeuw. Voor een beter resultaat zet je de belichtings-compensatie tussen +1 en +2 of schakel je naar de handmatige modus.

» Net als bij de meeste close-up-fotografie doe je er verstandig aan om van autofocus over te schakelen op handmatige focus «

Voor voldoende scherptediepte zet je het diafragma op f8. Voor de best mogelijke scherpte zet je de spiegel-vooropklapfunctie van je camera aan en gebruik je de zelfontspanner of een afstandsbediening.

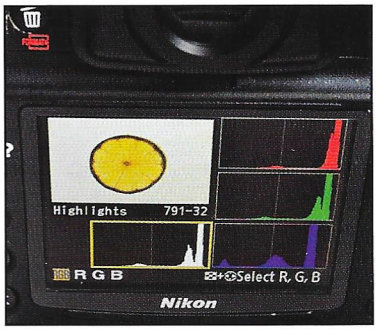

HET HISTOGRAM

Bekijk het histogram van de gemaakte foto. Maak je niet druk als je veel pieken aan de rechterkant van het diagram ziet, alsof er enorm veel is uitgebeten. Het maakt namelijk niet uit dat delen overbelicht raken, deze delen moeten toch volledig wit zijn. Desondanks is het belangrijk dat er genoeg detaillering in het eigenlijke onderwerp zit, dus controleer dat goed. Mocht je twijfelen, neem dan de tijd om de foto op de computer te bekijken voordat je verdergaat.

PROBEER DIT EENS

Om een aantrekkelijk en innovatief kunstwerk van het fruit en de groente te maken, hebben we vier verschillende schijfjes samengebracht. Fotografeer elk schijfje apart en breng ze in Photoshop of Elements als afzonderlijke lagen samen in een nieuw document. Zo kun je de afzonderlijke schijfjes eenvoudig even groot maken en naar de gewenste plek verschuiven. Print de foto of laat hem afdrukken, lijst hem in en hang hem aan de keukenmuur voor een toepasselijk stukje kunst.

Expert-tip

Voor projecten binnenshuis is het erg handig als je de camera direct op je computer aansluit (tethered shooting). Zeker bij dit project, omdat kijken door de zoeker lastig is. Bovendien optimaliseer je de workflow voor de best mogelijke resultaten. Met programma's als Adobe Lightroom gaat dit heel gemakkelijk.

Foto: Gavin Roberts

Maak spetterende foto's

Een aantal handige tips om met een spetterende foto voor de dag te komen.

DE OPSTELLING

Voor dit project is de keuken de ideale plek. Dure camera-apparatuur in de buurt van opspattend water kan leiden tot vervelende situaties, dus werk georganiseerd en zorgvuldig om een catastrofe te voorkomen. Je hebt een glazen bak met rechte wanden nodig, zoals een klein aquarium of de vaas in ons voorbeeld. Als achtergrond kun je een gekleurd vel papier gebruiken – het volstaat prima en is bovendien goedkoop. Net als bij de meeste thuisprojecten is een rol klustape erg handig om de achtergrond te bevestigen en flitsers vast te zetten.

DE APPARATUUR

Naast een stevig statief is een objectief waarmee je dicht bij je onderwerp kunt komen belangrijk. De Nikon 60 millimeter-macro die we hier gebruiken is zeer geschikt hiervoor. De truc is nu om het licht goed te krijgen met de externe flitser. Plaats deze aan de zijkant en iets achter de glazen bak en gebruik een diffuser om het licht zachter te maken. Je moet zeker oppassen voor lensreflecties. Om de andere zijde te verlichten kun je een eenvoudige zelfgemaakte reflector gebruiken, bijvoorbeeld een stuk karton omwikkeld met aluminiumfolie. Plaats de reflector zo dat hij het licht van de flitser weerkaatst naar het onderwerp.

MAAK TESTFOTO'S

Voor het beste resultaat zul je de volledige controle over de camera moeten hebben, dus schakel alles naar handmatige bediening. De scherpstelling is van groot belang, dus bepaal vooraf waar het scherpstelpunt moet liggen en houd op dat punt bijvoorbeeld een pen in het water om op scherp te stellen. Stel de sluitertijd zo kort mogelijk in, maar houd rekening met de kortste synchronisatietijd van de flitser – in de meeste gevallen is dit 1/250 seconde. Kies een diafragma van ongeveer f8, zodat er voldoende scherptediepte is om alles scherp te krijgen. Zet de flitser

Boven
Het aanrecht is hoog, stevig en mag nat worden. Daarmee is het ideaal als ondergrond voor dit fotoproject.

» De truc is om het licht goed te krijgen met de externe flitser. Plaats deze aan de zijkant en iets achter de glazen bak en gebruik een diffuser om het licht zachter te maken «

Expert-tip

Heb je het high-speed-fotovirus te pakken en wil je meer? Dan is een 'laser trigger' zoals de Cactus LV5 (circa 100 euro) wellicht iets voor jou. Het is een set bestaande uit een zender en ontvanger die de sluiter van de camera aanstuurt zodra de laserstraal tussen de twee apparaten wordt doorbroken. Zo'n set is ideaal voor het vastleggen van vallende objecten en druppelfotografie.

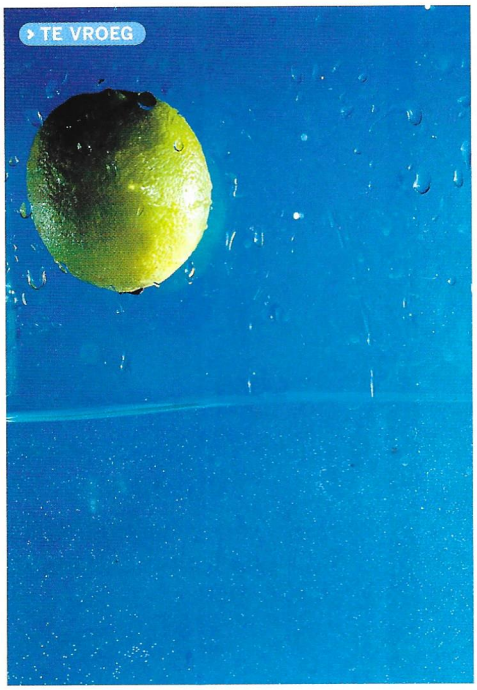

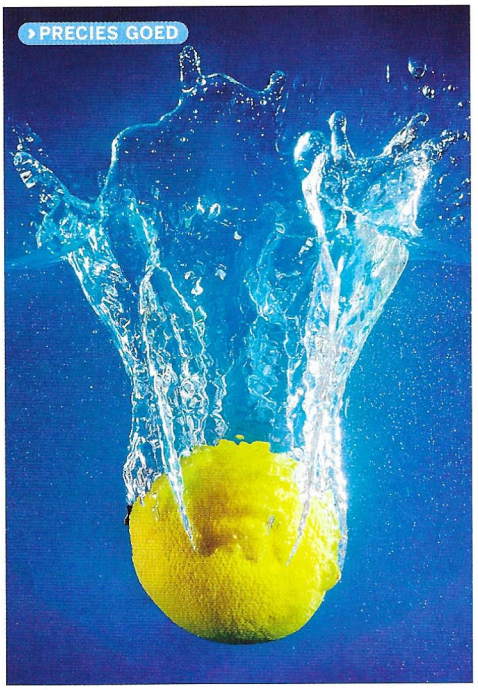

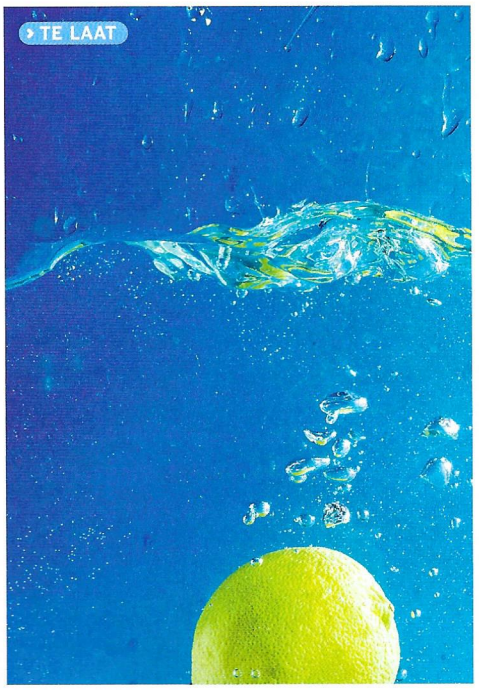

Foto: Ben Brain

Alles draait om timing

Bij deze techniek is een goede timing erg belangrijk, zoals je kan zien in bovenstaande foto's. Ze zijn binnen een fractie van een seconde na elkaar gemaakt. Je zult erg veel foto's moeten maken om de perfecte 'splash' te fotograferen, dus heb geduld.

op een kwart van de flitskracht. Maak een aantal testopnamen en beoordeel de resultaten met behulp van het histogram op de camera. Indien nodig pas je de flitskracht aan.

LATEN VALLEN

Om de perfecte 'splash' te krijgen zul je veel pogingen moeten doen, dus zorg dat je veel ruimte vrij hebt op de geheugenkaart. Zet de ontspanmodus op continu en maak drie of vier foto's zodra je het object laat vallen. Na een paar pogingen zul je je draai vinden. Bekijk de resultaten op het camerascherm en zoom daarbij flink in om de scherpte te controleren.

PROBEER DIT EENS

Nu je je waterstudio toch hebt staan, kun je ook klassieke druppelfoto's maken. Het principe is hetzelfde. Je hebt alleen nog een bakje of iets dergelijks nodig waarmee je vloeistof langzaam op het wateroppervlak kunt druppelen. Probeer vervolgens ook eens wat andere vloeistoffen zoals melk of verf. Een andere viscositeit (stroperigheid) van een vloeistof zorgt voor heel andere effecten.

Dit heb je nodig

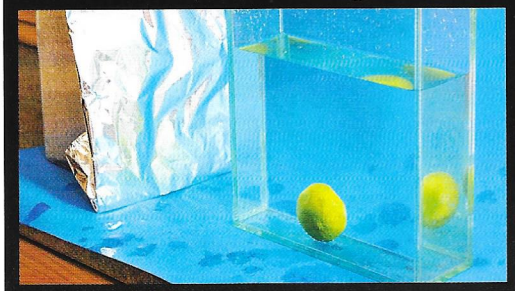

1 GLAZEN BAK
Een glazen bak met rechte zijdes zoals een klein aquarium of een rechte vaas is ideaal. Als het glas niet mooi recht is, krijg je ongewenste vervormingen in de foto. Uiteraard moet de bak groot genoeg zijn om het object erin te laten vallen.

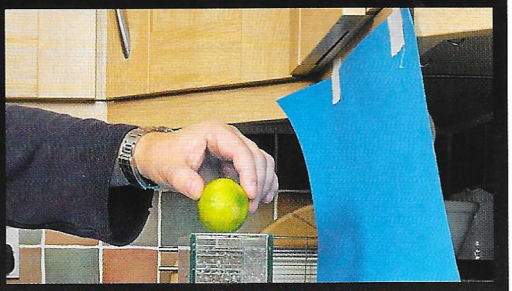

2 GEKLEURDE ACHTERGROND
Een vel gekleurd papier doet prima dienst als achtergrond. Zoek voor het mooiste resultaat een kleur uit die past bij het object dat je laat vallen.

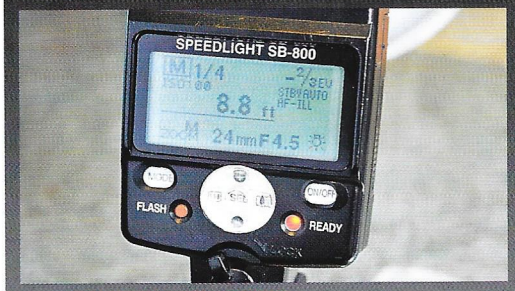

3 EXTERNE FLITSER
Bij deze techniek moet de flitser los van de camera worden aangestuurd. Je kunt de apparaten met een kabel verbinden, zoals hier met de Nikon SC-17, maar er zijn nog allerlei andere mogelijkheden.

4 FLITSDIFFUSER
Om het harde flitslicht wat zachter te maken gebruiken we een diffuser. Als goedkoop alternatief kun je ook een stuk overtrekpapier of een witte plastic beker gebruiken.

Deze foto
Als je binnenshuis lichtspiralen gaat fotograferen, zet je camera dan zo laag mogelijk en gebruik een groothoeklens om de hele spiraal in beeld te krijgen.

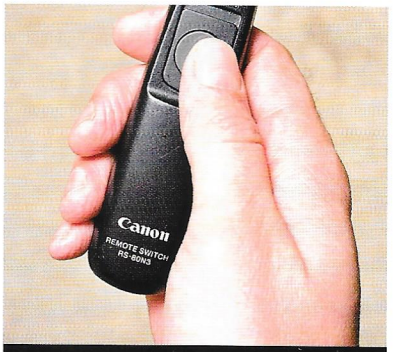

Dit heb je nodig

1 KLEINE ZAKLAMP
Voor dit project heb je een kleine led-zaklamp (penmodel) nodig. Deze zijn verkrijgbaar bij de meeste doe-het-zelfzaken en outdoorwinkels. Kies bij voorkeur een model waarbij je het voorste kapje kunt verwijderen, zoals de Mini Maglite, zodat het licht niet meer in een smalle straal schijnt. Een smalle straal is prima als de zaklamp recht op de camera is gericht, maar het licht is een stuk minder helder zodra hij zijwaarts schijnt.

2 EEN STUK TOUW
Gebruik een stuk touw en een punaise om de zaklamp aan het plafond te hangen. Om gelijkmatige lichtsporen te krijgen, moet de zaklamp exact verticaal hangen met het touw in het verlengde. Mocht de zaklamp geen oogje in het midden van de achterzijde hebben, dan plak je een klein stukje touw om de achterkant en hang je de zaklamp daar aan op.

3 AFSTANDSBEDIENING
Een afstandsbediening is onmisbaar om de sluiter net zo lang open te kunnen zetten als het nodig is, zonder aan de camera te raken. Daarnaast kun je dan exact het begin en het eind van de opname bepalen (zie rechts).

4 ISOLATIE- OF KLUSTAPE
Met een stukje tape kun je de baan die de zaklamp maakt veranderen – en dus ook het patroon dat je uiteindelijk krijgt. Maak van stukjes plakband een of meerdere vinnen en plak deze aan de zaklamp of aan het touw. Varieer met de grootte, de vorm en de plek om uit te vinden wat het beste werkt.

Let op!
Maak de zaklamp goed vast aan het plafond. Als hij valt kan hij je lens of camera beschadigen.

Foto: Gavin Roberts

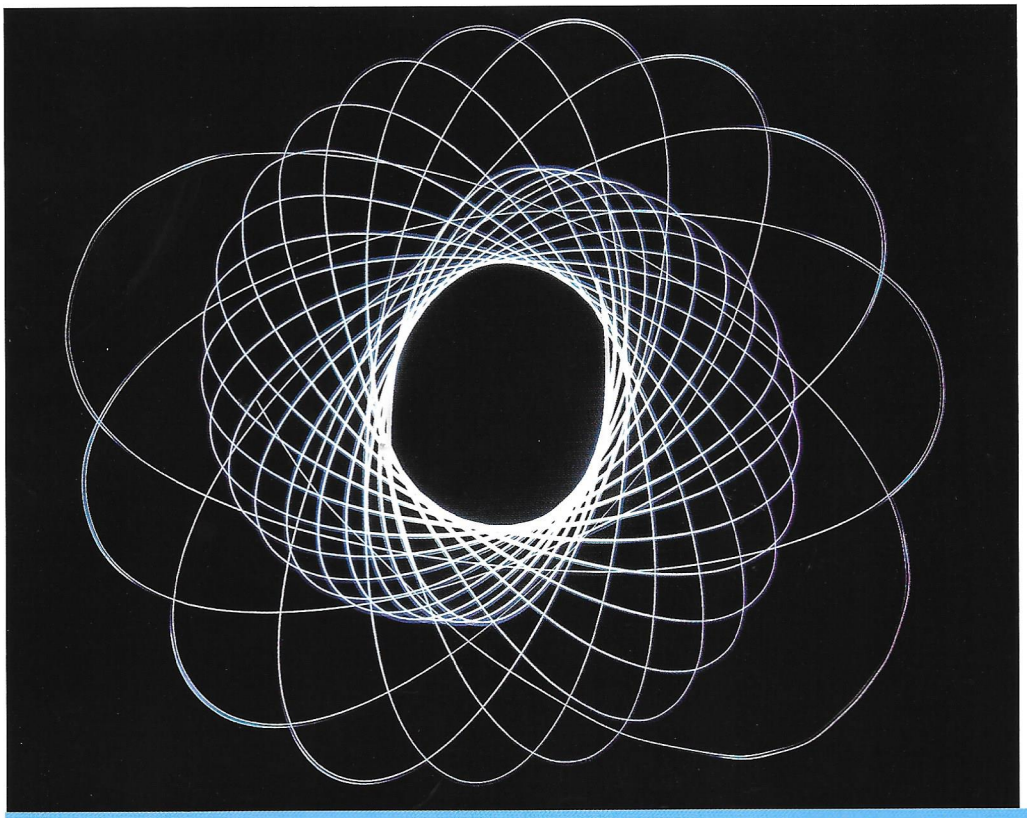

Foto: Paul Grogan

Expert-tip

De momenten bepalen waarop je begint en eindigt is een van de uitdagingen bij het maken van een lichtspiraal. Het mooiste resultaat krijg je als er geen los eind op de foto te zien is, want dan verraad je het punt waar de opname is begonnen. De oplossing is om de opname te starten op het moment dat de zaklamp door een deel gaat waar het lichtspoor veel vaker komt. Dit is eenvoudiger te doen dan je misschien verwacht, want meestal is de zaklamp dan dicht bij het midden. Zoals altijd loont het de moeite om het eerst een aantal keer uit te proberen.

Maak schitterende lichtstrepen

Je hebt niet veel nodig voor mooie lichtspiralen.

HANG DE ZAKLAMP OP

Zoek een ruimte met een leeg plafond. Als je geen punaise in het plafond wilt drukken, kun je het touw ook aan een lampfitting knopen, maar dit kan de draaiing van de zaklamp beïnvloeden. Hoe hoger het plafond hoe beter. Je kunt het touw dan langer maken waardoor de zaklamp langer rond-draait.

RECHT OMHOOG

Plaats het objectief met de ruimste groothoek op je camera en zet de camera op het statief. Richt de lens recht naar boven. Als de zaklamp stil hangt moet hij exact boven de lens hangen. Met het licht nog aan gebruik je de autofocus om scherp te stellen op de zaklamp. Schakel vervolgens over op handmatige scherpstelling om de focus te behouden. Selecteer een diafragma van ongeveer f11 voor voldoende scherptediepte, aangezien de zaklamp van en naar de lens beweegt. Kies bij de sluitertijd voor de bulb-modus (B), zodat je de sluiter een minuut of langer open kunt houden.

DRAAIEN MAAR

Om invloed van omgevingslicht te voorkomen kun je beter wachten met fotograferen tot het donker is. Zet het licht in de kamer uit. Trek de ingeschakelde zaklamp zo ver mogelijk omhoog en laat hem draaien in een geleidelijke beweging. Pak de afstandsbediening en begin de opname. Houd de sluiter ongeveer een minuut open.

MET EEN VIN

Zodra je hebt gecontroleerd of de hele spiraal op de foto staat, kun je gaan experimenteren met de baan die de zaklamp maakt en hoe lang je de sluiter open laat staan. Een geleidelijke, ronde draai zal een symmetrisch patroon opleveren, terwijl een onregelmatiger draai zorgt voor complexe patronen. Voor gelijkmatiger bewegingen van de zaklamp plak je een stukje tape onder aan het touw. Dit werkt als de staart van een vliegtuig en vermindert schommelingen.

Boven
Met de juiste opstelling maak je in een paar minuten zulke mooie foto's als deze.

» Een geleidelijke, ronde draai levert een symmetrisch patroon op, een onregelmatiger draai zorgt voor complexe patronen «

PROBEER DIT EENS

Om wat kleur in je spiraalfoto's te introduceren kun je kleine stukjes gekleurd plastic (kleurenfilters) over de zaklamp plakken. Een andere mogelijkheid is om de voorzijde van de zaklamp weer terug te zetten om een patroon te maken dat in het midden helder is, maar verdwijnt richting de zijkanten. Je kunt natuurlijk ook kleur toevoegen door middel van beeldbewerking. In Photoshop doe je dat heel eenvoudig met de functie 'Verloop toewijzen'. Kies een voorinstelling uit, bijvoorbeeld paars/oranje (zie onder).

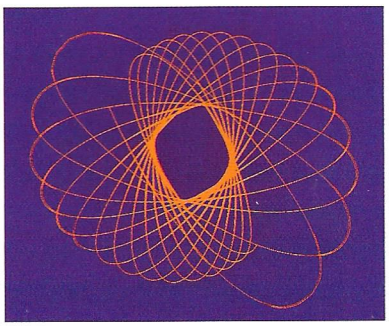

Foto: Paul Grogan